

**Oświadczenie ws. postępowania sądowego i wyroku
w sprawie przeciwko Prof. Barbarze Engelking i Prof. Janowi Grabowskiemu**

Z mieszanymi uczuciami przyjęliśmy ogłoszenie wyroku sądu ws. z powództwa cywilnego przeciwko Prof. Barbarze Engelking i Prof. Janowi Grabowskiemu. Historycy zostali oskarżeni o naruszenie dóbr osobistych powódki: prawa do pamięci o zmarłych oraz prawa do tożsamości i dumy narodowej. Pomimo faktu, że materia jest nad wyraz skomplikowana i w grę wchodzi różne interpretacje źródeł historycznych, sąd nakazał przeproszenie powódki. Mimo wszystko taka decyzja budzi zdziwienie. Wyrażamy jednocześnie zadowolenie z faktu, że sąd nie nałożył na Prof. Engelking i Prof. Grabowskiego kary finansowej. Należy także zauważyć, że sąd uznał, iż wyrok w tej sprawie nie może przyjąć takiego kształtu, który skutkowałby tzw. „efektem mrozącym”, czyli zniechęceniem innych badaczy do analizowania wydarzeń związanych z zagładą Żydów i publikowania wyników badań.

Chcemy jednocześnie podkreślić, że historycy w swojej pracy badawczej muszą mieć pewność korzystania z wolności do prowadzenia badań w sposób nieskrępowany. Nie mogą obawiać się ewentualnych represji na drodze sądowej. Nasz głęboki niepokój budzi fakt zastępowania dyskursu historycznego drogą sądową inicjowaną lub wspieraną przez organizacje finansowane ze środków publicznych. W ostatnim czasie byliśmy świadkami także innych działań o podobnym charakterze, mających na celu ograniczenie swobody wypowiedzi wobec historyków i dziennikarzy. Takim zdarzeniem było bez wątpienia przesłuchanie p. Katarzyny Markusz w charakterze świadka w sprawie z oskarżenia publicznego o obrazę narodu polskiego. Uważamy takie działania za niedopuszczalne i noszące znamiona nękania przez instytucje państwa oraz cenzurowania wypowiedzi, które mogą zawierać treści niełatwe do przyswojenia. Stoimy na stanowisku, iż odkrywanie prawdy historycznej jest procesem trudnym, nierzadko bolesnym, ale powinno dokonywać się w sposób pozbawiony groźby cenzury, sankcji karnych czy zastępczego powództwa cywilnego.

Hila Marcinkowska, Przewodnicząca Rady Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP
Klara Kołodziejska-Połtyn, Przewodnicząca Zarządu Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP
Alicja Kobus, Wiceprzewodnicząca Zarządu Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP
Włodzimierz Kac, Wiceprzewodniczący Zarządu Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP
Tadeusz Jakubowicz, Członek Zarządu Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP
Tomasz Rostkoński, Członek Zarządu Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP
Michał Samet, Członek Zarządu Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP
Michael Schudrich, Naczelny Rabin RP
Sebastian Rejak, p.o. Dyrektora, American Jewish Committee Central Europe